

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Klasične prejemne upravištvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2, II., 30.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v torek 23. septembra 1890.

Letnik XVIII.

Po vojaških vajah.

Sedanje vojaške države napravljajo vsako leto proti jeseni velike vojaške vaje, pri katerih država državi kaže svojo moč in iz katerih se spoznava, kako napreduje vojaštvo. Iz vsakoletnih teh poskusov vstvarjamo si nekako grozo prihodnje vojske. Te vojaške vaje so pa tudi v političnem in vzlasti v stratežičnem oziru velikega pomena.

Rusija ima letos lovorov venec pri vojaških vajah, ker je vprizorila dvoje in zbrala vzlasti pri drugih neprimerno veliko število vojakov tikoma avstrijskih mej. Pri Narvi, kjer so se vaje vršile za parado, bil je pričujoč tudi nemški cesar; pri drugih v stratežično-političnem oziru važni bili so Rusi sami in sicer zastopani po najboljših svojih generalih. Ob tej priliki je Rusija zbrala na avstrijski meji 192 bataljonov, 144 eskadronov in 456 topov, skupaj 150.000 vojakov. To je bila nekaka glavna poskušnja, kako se bode vršilo prvo dejanje eventualne avstrijsko-ruske vojske. S tem je označen dovolj politični pomen ruskih vojaških vaj; grom teh topov čudno odmeva vednemu poudarjanju miru na vseh straneh.

Vojaški letošnji manevri na Francoskem tudi pojašnjujejo razmere med Francosko in Rusko. Na napitnico generala Ferron-a, nekdanjega ministra za vojsko, ki je veljala ruski vojni, odgovoril je ruski kapitan Kabalov s tem, da je čašo, s katero je nazdravil francosko-ruskemu prijateljstvu, vrgel ob tla, da se je zdrobila. Ruska in Francoska nimata torej nikomur hraniti čaše, sami si zadostujeta s svojo močjo.

Na Nemškem vršile so se tudi dvojne vaje v Šlezvigu z armado in mornarico in zadnji čas v Šleziji, kamor je prišel povabljen tudi avstrijski cesar. O pomenu teh vaj in o shodu cesarjev nem-

škega in avstrijskega smo že v listu govorili obširneje. Omeniti nam je še vojaških vaj avstrijske vojne, ki so se vršile na severo-zahodnem oglu Sedmograškega med St. Jobom, Margitto in Szekelyhidom. Šesti in sedmi kor sta imela obilno prilike po teh goratih krajih in po prostranem peščevju pokazati svojo spretnost in moč, kar se jima je tudi posrečilo, kakor je pričala pohvala cesarjeva. Pomenljivo pri teh vajah je tudi, da je ob sklepu cesar prvokrat v očitnem nagovoru z jako točno in dobrohotno kritiko ocenil vojaške vaje ter vodje opozoril na marsikatero neprilichnosti, ki so se pokazale pri vajah. Razvideti je iz tega cesarjevega nagovora, s kako pazljivostjo spremlja vrhovni vojni poveljnik gibanje in razvijanje svoje vojne.

Vzlasti pa so bile vojaške vaje na Ogrskem zanimive, ker so imele poglobitno namen, pokazati rabljivost brezdimnega smodnika, in kak vpliv bo to imelo pri bojevanju. Ta poskus je bil nekako drzen; želeli bi namreč bilo, da bi se bilo prej to poskusilo v manjši meri. Zato so nam celó oficijalna poročila naznanjala od vaj, da niso pričujoči mogli prav spoznati, kako se čete premikajo, nastavljajo in kako močne da si gredo nasproti. Ni se moglo natanko dognati, od kod da se strelja. Čul se je, pravi uradno poročilo, grom topov od vseh strani, vmes pa neprestano streljanje infanterije; narava okrog pa je bila popolno mirna in nobenega dima ni bilo nikjer, ki bi bil zaznamoval, od kod tako silno gromenje.

To poročilo je važno; ako se namreč potrdi, treba bo vsled rabe brezdimnega smodnika spremeniti vso moderno taktiko. Kakor se je nekdanj tresel vojak pred pušico Iudijanca, za katero ni vedel, odkod da ga je nenadoma zadela, tako bodo sedaj zadevale Mannlicherjeve in Lebelnove kroglice vojaka, ki ne bo vedel, kje in kako daleč je sovražnik, kateri

mu je zadal smrtno rano. Nevarnost torej, da bo vojna prijeta od strani, bo sedaj veliko večja in pomnožila se bo groza v bojevanju. Ne samo konjiki, tudi drugi vojaki bodo imeli veliko težavnije stališče proti streljajočemu sovražniku in poročevalni posel mej vojsko treba bo vsestransko spopolniti. Treba bo posebnega oddelka inteligentnih vojakov, ki se bodo izključno pečali le s poročevalnim poslom, da bodo lahko oboroženi s pomočjo telefona tudi že mej pričeto bitko pravočasno sporočali o premikanju in namerah sovražnikovih.

Vsled brezdimnega smodnika treba bo načrt za bitko spremeniti tudi zato, ker se bo sedaj težje urno poučiti o namerah sovražnikovih pred bitko, treba bo torej pozornejših priprav za bitko, kar bo seveda potrebovalo več časa. — Tudi na Francoskem so, kakor poročajo listi, poskušali brezdimni smodnik in prepričali so se, da bo treba pri obleki vojakov odstraniti vse prežive ali kakor pravimo kričee barve in blišeece stvari, gumbe itd., ako bodo hoteli vojaštvo prikriti sovražniku. Beli konji za vprego topov, blišeečo-višnjeve in rudeee obleke in pokrivala ne bodo več priporočljiva za armado.

Iz tega je jasno, da se bodo pri vojaštvu vsled rabe brezdimnega smodnika gledé na orožje, obleko in vodstvo morale izvršiti bistvene spremembe. Vse to bo seveda stalo še mnogo poskušenj, mnogo časa in — mnogo denarja. Zato se nam v najbližnji prihodnosti ni bati nobene velike vojske, vzlasti ker v Evropi države vkljub vsem vojaškim pripravam in stratežičnemu spopolnjevanju, niso še popolno pripravljene za boj. Ruska in Italija nimata še splošno pušk-repetirk, druge jih većinoma imajo, a poskušajo še z brezdimnim smodnikom nevedoč še, kake nasledke da bo to imelo. In slednjič kdo nam reši uganjko, kako te ogromne armade, te milijone vojakov v vojski oskrbljevati z živezem, to bo pač še

LISTEK.

V tujih šolah.

(Časovna črtica.)

Tresoč se in ihté vedla je stara mati Jančkovka svojega dragega vnuka Cirila v šolo, — v nemško šolo.

Tresoč se in ihté! Spominjala se je davnih dnij, na čase svojega blazega detinstva, na ono dōbo, ko jo je tam domá, v slovenskem selu pod skalnatimi grebeni iz borne kočje njena dobra mati peljala prvokrat v šolo! Oj, kako je tedaj rada šla in vesela sédla v klop! Vsaj je sedla k družicam srečne mladosti, vsaj je odmevalo od teh klopij odkritosrčno veselje — slovensko radovanje šolarjev in šolaric.

In zdaj vodi sama svojega vnuka v — tujo šolo! Kako rada bi bila domá v rodni vasi, kako rada bi spremljala svojega vnuka v domačo šolo, nad katere vhodom blestí pomenljivi napis: „Pridi, dete, in uči se poznavati Boga in domovino svojo!“ Oh, kako rada bi bežala daleč, — daleč odtod, — v drugi kraj, — domov, — v lepo slovensko deželo. Toda to hrepenenje je marno.

Sin njen prišel je s trebuhom za kruhom sém v ta nemški kraj! Odtod je prišel samo jedenkrat domov. Izbral si je v domačem kraju življenja družico ter naprosil mater, naj tudi ona gre z njim na tuje. In Jančkovka je šla s svojimi na tuje.

S kraja se ji je tožilo po domu; ali ko se na sina posmeji rodbinska sreča, ko ji v naročaj položé malega Cirila, pozabila je na vse! — Pozabila je rodno selo, nji je iz Cirilovih očíj blestel sam raj, pozabila je na svoje življenje v rodni vasi, zdaj je bilo Jančkovki najdražje na svetu — Ciril!

Sin njen — Cirilov oče — zbolil in je dolgo ležal. V izbo nekdanj srečnega slovenskega delavca se vtihotapi reva. — In kadar je dete nesrečno, katera mati bi ne pomagala? V tem trenutju, če treba, svojo srčno kri dá za svojega sina ali hčer.

Stara Jančkovka prodá kočjo, prodá vse, kar je še imela domá, da pomore svojemu sinu, da bi vnuk Ciril ne trpel lakote. — Porabili so vse, kar so imeli, toda sinu ni bilo več pomoči. Umril je in za njim se kaj kmalu preseli v večnost njegova žena, — stara mati Jančkovka ostala je sama na tujem, med ljudmi, med katerimi so samo nekateri delavci govorili z njo v domačem jeziku. Ostala je tu sama s Cirilom. Lahko bi bila šla domov. Toda kam? Prodala je vse, a občino ona ni hotela nadlegovati. Ostala je torej na tujem. Varovala in oskrbovala je slovenskim delavcem otroke in zato dobivala zá-se in Cirila hrano. Deček je rasel, da je — dorastel za šolo. Jančkovki, spomnivši se, da ima spremiti vnuka v šolo, kjer se je šopiril tuji jezik, — je kar po glavi rojilo! Nji, priprosti slovenski ženi, se je zdelo, da je ta korak nekaj neprirojenega, da, nasilstvo! A vendar je bila pri-

siljena v to! Kako se bode Ciril kaj naučil, ker ne bo ničesar razumel?

II.

Ciril je tedaj hodil v tujo šolo! Skraja je vselej prihajal domov objokan. Namesto veselih obrazov, videl je ondi, kako so se mu tuji otroci pačili, in namesto otroške prijaznosti dobival je le — psovke.

Ko se je v šoli razlagalo, razpravljalo, ni besedice ni razumel. Čul je okoli sebe vrišč tujih besedij, zmes tujih glasov, slišal je ta posmeh, po njegovi glavi je pa vršelo, da je pozabljal, kar je vedel od stare matere.

Stara Jančkovka morala je torej sama učiti svojega vnuka poznavati Boga, in mu pripovedovati, kar ji je ostalo še vednosti iz mladih dnij. Ta trenutja bila so zánjo žalostna in vesela. Žalostna radi tega, ker se je spominjala, kako se je ona učila v mladih letih, primerjala svojo mladost s Cirilovo. Kako je bila srečna, prišedši domov, da je mogla svojim starišem povedati, česa se je naučila v šoli; ali Ciril, ta je prinašal iz te tuje šole le solze.

Toda te tožne vtise pregnala je takoj ljubeznjiva starka, poučevala ga je sama, in videča, da se jasni okó in iskri pod vplivom lepih nauk stare matere, bila je zopet srečna!

Žal, da takó ni ostalo dolgo. V poldrugem letu počel je Ciril umevati, kar je prej okoli njega vriščalo in žgolelo. Ciril ji nekega dne pravi, da takó, kakor ona moli, — on ne bo molil.

le razjasnila bodoča vojska, katere nas Bog obvaruj. Vidi se, da je brezdimni smodnik na evropskem obzorju nakopičil obilo dima, ki se zbira v temne oblake, napovedujoče za prihodnost vihar in polom!

Severno-češki katoliški shod.

Hvala Bogu, da imamo v sedanjih zmedenih razmerah v Avstriji še vrlih katoliških mož, ki niso še uklonili svojih kolen pred Balom modernega liberalizma ali liberalnega katolicizma, ki vsikdar, kader jim je prilika, ponosno in zavedno razvijajo svojo katoliško zastavo. Na skrajni severni meji našega cesarstva, katero razrivajo protiaustrijski in protikatoliški agitatorji, živé vrli možje, ki so, njim na čelu duhovnik Ambr. Opitz, osnovali letos že četrti severno-češki katoliški shod. Vdeležilo se je shoda nad 2000 mož od blizu in daleč; počastil je shod s svojo navzočnostjo tudi škof iz Litomerice, ki je pri tej priliki spregovoril jako pomenljivo besedo.

„Predvsem oporekam“ — rekel je škof med drugim — „pisarjenju liberalnih listov, kakor da bi jaz prišel na shod kot strankar iz političnih namenov. Ako cerkev imenujejo stranko, sevêda tedaj sem strankar njen z vso dušo in h katoliškemu shodu pridem kot pastir obširne škofije, kjer se vrši ta shod. Posebno me veseli, da se je zbralo toliko odličnih mož, ki pričajo s tem, da svojo vero očitno pred svetom spoznavajo in se zanjo tudi darujejo. Prepričan sem, da so katoliški shodi velicega pomena, in da nam tudi letošnji donese obilnih koristij. Tu se v nemamo za složno delo. Besede mičejo, vzgledi vlečejo.“

Obširneje je govoril škof o šolskem vprašanju. Sedanja šola v Avstriji je medverska, obiskovati jo smejo skupno katoličani, protestanti, židje. Vera se sicer uči, vendar nima nobenega vpliva na druge šolske nauke, ker se zakonito vsi drugi predmeti poučujejo brez ozira na verski nauk. Učitelji katoliških otrok smejo biti tudi protestanti in židje.

Te nezdrave razmere odstraniti poskusili so avstrijski škofje; izročili so v tem oziru vladi v gosposki zbornici svojo spomenico; a ker ni kazala nobenega vspeha, izdali so pastirsko pismo o tej stvari. Zahtevali so škofje, da se otroci kolikor mogoče ločijo po verstvih, da naj bodo učitelji iste vere, kakor šolarji in da naj se cerkvi dovoli toliko vpliva, da bo mogla nadzorovati vzgojo učiteljev. To tirjajo škofje predvsem v imenu starišev, ker ti imajo prvo pravico do otrok, tirjajo to drugič v imenu cerkve, ker so šolarji tudi njeni otroci po sv. krstu, to pa tretjič tirjajo škofje tudi v imenu države, v imenu človeške družbe, ker so prepričani, da bo le verska šola dajala starišem pokornih otrok in človeški družbi koristnih udov.

Mnogo se dandanes dela, a veliko premalo se moli — končuje odlični govornik — in zato ni prave sreče. Vera se mora spoznavati v zasebnem in javnem življenju. Povsod moramo biti katoličani in vselej. Doma berimo katoliške časnike, po go-

stilnah zahtevajmo katoliške liste, pri volitvah odajamo svoje glasove vernim katoliškim kandidatom. Predvsem pa sami sebe spoštujemo kot katoličane, bodimo ponosni na svoje versko prepričanje!

Drugi govornik je bil prof. Gratl iz Tirol; govoril je o krščanski prosveti, poveljeval krščanstvo, ki je širilo s svojimi nauki omiko mej barbare ter podalo trdno podlago sedanji človeški izobraženosti. Omenjal je, kako nevhvaležni so sedaj ljudje krščanstvu, ker se veri odtegujejo in jo napadajo. Nato razpravlja na drobno o tiskovni svobodi, ki služi brezverstvu in nenravnosti, govoreč o šoli odgovarja na očitanje liberalcev, da hočejo katoličani z versko šolo skrčiti in omejiti šolske nauke, rekoč: Mi ne bomo mirovali, dokler ne dobimo take šole, da bo vsak izšolani mladenič z zaničevanjem in studom vrgel pod mizo židovsko-liberalni časnik, ki taji Boga, zaničuje našo vero, skrni naše npravno čutilo, zasmehuje naše duhovnike, zapeljuje naše otroke in v nevednosti ziblje naše ljudstvo dokler nimamo take šole, dotlej imamo dela polne roke!

Ni možno popisati, kako navdušenje da se je po teh besedah polastilo pričujočih, ki so z viharim odobravanjem ploskali in pritrdjevali govorniku. Sklenil je z besedami: Namen naših nasprotnikov je po besedah pesnika Anast. Grünna, da bi v ljudstvu zatrli tudi zadnji spomin na krščanstvo, na križ, da če bi križ ljudje našli pri oranju, bi se vprašali, kaj da pomeni. — Ne, gospodje, tako daleč ne sme priti. Dokler še cvete in živi v naših rokah rožni venec, ki nas tesno družijo z Kraljico nebeško, vémo, da živimo v nepremagljivi trdnjavi. Dokler pa nam je v levici križ, nam bo v desnici tudi meč in ta meč bomo sukali katoliški možje, naj se še s toliko silo grozi židovska pest krščanskemu križu, naj še tako ostrupene pušice leté, naj še toliko v strup pomakajo novi pagani svoje peresa proti križu: mi se s tem znamenjem križamo, z njim zaznamnjamo svojih otrok čela, usta in prsi; v senci križev želimo počivati v grobu, ker križ nam je zastava vstajenja. In ko bi kedaj Bog dopustil — kar naj se ne zgodi, da bi izginil križ iz zemlje — tedaj gorje človeštvu. Mi pa se krepko borimo pod zastavo križa, vedoč, da tudi nam velja beseda iz nebes: V tem znamenji bote zmagali!

Po teh besedah pa se je vršil slovesen prizor, katerega ni mogoče popisati. Navzoči škof iz Litomerice čestita preiskrenemu govorniku, poslušalci pa burno odobravajo njegove besede. Ko ploskanje le ni jenjalo, vsklikne prof. Gratl: „Vi ne ploskate meni, mar ploskate križu, ki se sveti na škofovih prsih in ki je znamenje, da Bog blagoslavlja naše namere“. Ta govor bil je vrhunec navdušenju in radosti pri vsem zborovanju. Govorilo je še mnogo drugih govornikov, v zlasti temeljito dr. Trabert o stanju delavskih stanov in A. Opitz o razmerji mej delodajalci in delavci. Nam zadostujeta obširneje omenjena dva govora, pojasnita nam v živih bojah,

na ona trenutja, ko je bil Ciril še otrok. Oh, kako srečna je bila tedaj! Istotako, kakor tedaj, ko je bila sama še dete, ondi v selu, — v tem rodnem slovenskem kraju!

Ondi v tibi, mirni vasi! Prej ni hotela tja, a zdaj se je polasti nepopisno hrepenenje po rodni vasi med zelenim drevjem, pod katerim se razlega slovenske pesmi glas, kjer se glasi domača pobožna molitev. To hrepenenje ji ne dá miru; vstane počasi in poveže svojo borno obleko v sveženj. Po ulicah v nemškem mestu se je kar opotekala. Zdaj je pozabila vse, — celó Cirila; — pred njenimi očmi miglja ji v tej osamljenosti jedino le mirna slovenska vas, po njej jej hrepeni srce.

Ko pride starka ven iz mesta in se hoče odahnuti, zagleda pred seboj — Cirila! Vrača se od nekod z izleta. Ves prestrašen se ustavi pred staro materjo.

„Nu, — kam, — kam pa greste?“

„Domov, v svoj rojstveni kraj.“ — Stara mati stopi pred vnuka in ga prosi s solznimi očmi, naj gre z njo. — „In če me domá prav ne sprejmejo takó prijazno, kakor drugikrat, vendar je ondi bolje, nego tú, kjer jemljó človeku materni jezik, vero, — in mu trgajo sreč; pojdi, pojdi z menoj!“

„Z vami? — Kaj hočem ondi delati? Tu se mi dobro godi, kaj pa hočem dobiti med beraškimi Slovenci? Našel sem tukaj drugo domovino in tukaj hočem tudi ostati.“

kak duh da je vladal na shodu, kako navdušenje, da se je kazalo in sklepati smemo po pravici, da bodo tako sijajno izvršeni četrti severno-češki katoliški shod spremljali najugodnejši vspehi. — Željo imamo pri tem iskreno, da bi enako veselo mogli kmalu poročati o slovenskem katoliškem shodu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. septembra.

Notranje dežele.

Predsednik češke akademije znanostij, stavbeni svetnik Jos. Hlavka, je potrjen v svoji novi častni službi od svetlega cesarja. Pač po pravici predseduje akademiji mož, ki je s svojim velikanškim darom osnoval prepotrebno češko akademijo; kakor znano, je tudi cesar v ta namen podaril znatno svoto.

Volitve kmetjskih zastopnikov za deželni zbor nižje-avstrijski vršile se bodo v četrtek 25. t. m. Združeni kristijani so dosegli po volitvah volilnih mož lepih vspehov; gotovo je, da se bo število njih poslancev zdatno pomnožilo. Židovski listi so kar besni vsled vspešne agitacije antisemitov; to ni nič novega, novo pa je, da z židovskimi listi tekmujejo v tem tudi listi, ki dobivajo podporo iz dispozijskega zaklada od države. „Presse“ se v tem oziru posebno odlikuje s strastno pisavo; združene kristijane imenuje kar naravnost „stranko Vandalov“, ki grozi napredku in državnemu miru; sevêda se kuje židovsko-liberalna stranka v troja nebesa. — Kaj hočemo, za denar se vse stori; vidi se pa iz tega, kako težko stališče imajo kristijani v tej deželi in koliko bodo vredne zmage pri volitvah, ki jih izvojujejo v kljub vsestranskemu pritisku.

Dopolnilna volitev v deželni zbor. Kakor utegne znano biti, odložil je bil konservativni deželni poslanec mestnega okraja meranskega svoj mandat. Pretekli terek se je vršil v Meranu shod konservativnih volilcev, da postavijo novega kandidata. Neki meranski list piše o tem: „Kandidat dr. Schmid je bil navzoč pri tem shodu ter je napravil s svojo pristopno, natančno in stvarno razpravo najboljši vtis na vse navzoče. Dr. Schmid je bil kot poročnik v oguji v Bosni ter se bojeval za Boga, cesarja in domovino. Našega kandidata časté vsi, ki ga poznajo ter so bili z njim v dotiki. Vse ga spoštuje kot inteligentnega, strogo katoliškega konservativca ter vzornega moža v vsakem oziru. On goji iskreno željo, ako bo izvoljen, delovati za blagor in prosveto svojega volilnega okraja. Naj bi se torej volilci polnoštevilno zbrali in volili jednoglasno dr. J. Schmid.“ Volitev se je vže vršila véčeraj. Kakor je videti, niso postavili liberalci nobenega kandidata. Želimo, da bi prišlo veselo poročilo o volitvi imenovanega tirolskega konservativca.

Vnanje države.

Srbija. Iz Belega Grada se poroča 21. t. m. listom: Nekdanji arhimandrit Vaza Palagić, kateri je dal oblastvom mnogokaj opraviti s svojim socialističkim agitovanjem, prognan je iz dežele. Zdaj pojde neki v Bolgarijo, kjer bode izvestno še nadalje v istem smislu deloval.

Bolgarija. Ne dá se tajiti, da je princ Ferdinand v bolgarskih vojaških krogih priljubljena oseba. Ko so minile vojaške vaje pri Kuli, priredili so bolgarski častniki sijajno pojedino, katere se je

„Ne, — ne grem z vami.“ bile so poslednje Cirilove besede. In res ni šel. Obrnil se je od stare matere, katera mu je žrtvovala vse, zánj gojila táko nepopisno, iskreno ljubezen, od starke, kateri je bil on — solza in usmev! — „Z Bogom, mati! Jaz moram za tovariši. Dobro se imejte!“

Ostavi jo in hiti za svojimi tovariši. Ni čul, da je za njim klicala ta uboga stara mati: „In glej, da bi me podili iz te vasi, pse ná-me ščuvali, vendar je ondi bolje nego tú, kjer otrokom kradejo siloma vero, materni jezik, ljubezen do starišev, je potjučejejo in jim trgajo ljubezen iz srca!“

Stara mati Jančkovka korakala je vsa nesrečna dalje tja. — kamor jo je gnala ljubezen, — tja v domačo vas, kjer se je porodila.

* * *

Za teden dni našli so nekega dné vaščani tihé gorske vasiče staro Jančkovko do smrti utrujeno kraj vasi. Uboga — kako je bila srečna! Še pred svojim poslednjim trenutjem videla je drago selo in kočó, po kateri je takó hrepenela. Kmalu je umrla. Pokopali so jo dostojno v zemlji domači.

In daleč tam na tujem, v nemškem mestu, odkoder ljute, pogubonosne strele švigajo nad slovenske pokrajine, ondi med življem, Slovincem sovražnim, pozabljal je vedno bolj na svoj rod, materin jezik in slovenske rojake svoje, — Ciril, — pravcati vzgojene — tuje, brezverske šole! . . . A. S.

„Nu, kako pa hočeš moliti? Povej?“ — vpraša ga strmeča starka.

„Takó, kakor nas učijo v šoli!“ In Ciril jame moliti; stara mati kar strmi; razumela ni nobene besede.

Stara mati Jančkovka takoj spozna, da ta šola med njo in vnukom dela — brezumno. In res. Ko se je Ciril privadil šole, ni se mu več mudilo k stari materi. Zabaval in poigraval se je s sošolci; zlobudral je v enómér v jeziku, kojega se je priučil v šoli, — stari materi. Jančkovki vihal je vzdih za vzdihom iz prsij. Za ves njen trud, za vse te želje na starih rokah, za to je hotela imeti vsaj nekoliko zahvalo, vsaj iskro ljubezni, . . . da, spolnile so se njene želje, . . . pa kakó!

III.

Ciril je bil čvrste in lepe postave. Ko je odrastel, prišel je v imovito hišo, med bogataše, ki so zánj skrbeli. Stara mati pa, ki je to dete vzgojevala, njemu na ljubo vse žrtvovala, — ostala je sama, zapuščena! In ko star človek, ki je vse svoje moči žrtvoval za svoje drage, postane zapuščen, — to boli, — boli do smrti!

Stara Jančkovka se je vlegla; ležala je bolna, — sama. Zunaj je zlato solnce posevalo vso lepo prirodo, na prisojnim kraji igrali so delavski otroci. Otroški krik, veselo popivanje, ljubko zlobudranje malih paglavčkov, vse to je starko preživo spominjalo

vdeležil tudi princ Ferdinand. Pri tej priložnosti je napil knez bolgarski armadi, kar je napravilo prijeten vtis na častnike in moštvo. V odgovor na to počaščenje so dvignili častniki princa Ferdinanda na svoje rame ter ga nosili okrog med burnim pozdravljanjem. Ko je šel princ potem v mesto Kulo, izkazalo mu je prebivalstvo zopet svojo udanost s sijajnim sprejemom. — Kakor se poroča iz Sofije 20. t. m. upadle so vode, ter se je pričel zopet redni promet na železnični progi, katera veže Bolgarijo s Carjigradom.

Rusija. Ruska vlada si mnogo prizadeva, da bi pospešila svoj promet. Ker pred vsem železnice promet pospešujejo, namerava ruska vlada podaljšati transkaspisko železnico proti severu ter tako zvezati Transkaspijo z Korafanom, kar bo seveda zelo pospeševalo ruski promet.

Italija. Milanski list „Lombardia“ objavlja Crispijevo pismo, v katerem se naznanja bivšemu italijanskemu finančnemu ministru Seismit-Dodi, da je odpuščen iz državne službe. Omenjeni list se glasi: „Prečastni poslanec Seismit-Doda! Naznanjam Vam, da je Nj. veličanstvo kralj podpisal dekret, vsled katerega niste Vi več finančni minister. Nj. veličanstvo je ob jednem podpisal dekret, vsled katerega prevzame začasno Vaše mesto minister državnega zaklada, Giolitti“. Ako je res tako kratko pismo, katero je pisal Crispi Seismit-Dodi, smemo reči, da ni bil v parlamentarnih državah še nikoli noben minister tako na kratko in odurno odstranjen iz svoje službe, kakor imenovani irredentist Seismit-Doda. Več prijaznosti pač tudi ni zaslužil. Ako so že ministri taki, kakšni morajo biti še-le drugi irredentisti.

Nemčija. Kakor pišejo časniki, osnoval se je v Berlinu revolucijski odbor iz Nemcev iz baltičkih provincij. Ker so gojili kot ruski podložniki v imenovanih provincijah protirusko mišljenje, prognala jih je ruska vlada preko ruskih mej. S tem pa ni zatrija s korenino revolucijskega gibanja, zakaj ti prekucuhji nameravajo še nadalje pospeševati revolucijsko delovanje svojih rojakov v baltičkih pokrajinah. Program odbora je: 1. Delati na vso moč na to, da bukne v „nesrečnih baltičkih provincijah“ upor; 2. v teh „nesrečnih provincijah“ gojiti mržnjo in sovraštvo do vsega, kar je rusko; 3. nabirati po vsej Nemčiji doneske, da se bodo razširile v imenovanih provincijah protiruske proklamacije in proti ruski vladi naperjene brošure. Ta „častni“ odbor šteje neki 150 udov, ki se zbirajo dvakrat v tednu v nekem berlinskem hotelu ter posvetujejo o svojih nakanah.

Francija. Iz Pariza se poroča 21. t. m. listom: V cerkvi Saint Sulpice se je vršila danes slovesna služba božja povodom otvorjenja protisuženjskega kongresa. Zanimanje za ta kongres se kaže veliko, zakaj slovesne službe božje se je vdeležilo do 10.000 oseb. Znani človekoljub, kardinal Lavigerie, imel je govor, v katerem je rekel, da gre prva zahvala sv. očetu Leonu XIII. za oživilo protisuženjsko gibanje. Nadalje je opomnil, da ne zahteva, da se nakrat s korenino zatré suženjstvo, ker bi vsled tega mnogi sužnji od gladi pomrli. Treba pa je takoj odpraviti lov na ljudi. Kongresa se vdeležujejo mej drugimi tudi avstrijski, nemški in angleški človekoljubi. — Na podlagi besedij našega Vzveličarja, da smo vsi bratje med seboj, posrečilo se bode prizadevanju sv. katoliške cerkve odpraviti prežalostno suženjstvo; zakaj „manj strašna noč je v črni zemlji krili, kot so pod solncem sužnji dnovi“.

Švica. Kakor poročajo listi, sklenil je zavezni svet, znova poskusiti poravnavo med konservativci in liberalci ter v ta namen pozvati zaupne možé obeh strank, t. j. konservativcev in zloglasnih liberalnih prekucuhov v Tesin k skupni konferenci. — Če bodo liberalci ostali pri svojem načelu, le tedaj mirovati, ako se odpovedó konservativci vladi, sicer pa revolucijo provzročati, ne bode se brzkone posrečilo zveznemu svetu, da bi pomiril razburjene duhove obeh strank ter napravil sporazumenje med konservativci in framasoni. Ker se bojé še hujših prekucij, odločil je zavezni svet, pomnožiti posadko v Tesinu.

Grecija. Iz Aten se poroča 20. t. m., da se bodo pričele splošne volitve dné 26. oktobra. Opozicijska stranka je še vedno razcepljena v dva dela.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jurja ob Taboru. Slavno vredništvo! Bralno društvo pri sv. Juriji ob Taboru, opiraje se na § 19 tiskovnega zakona, prosi, da se v „Slovenca“ od 15. septembra 1890 nahajajoči dopis iz Št. Jurja pod Tabrom sledeče popravi:

Ni res, da se vpisani kmetje lahko seštejejo na prste jedne roke.

Ni res, da bi se komu za pristop ali pijačo denar daroval, temveč se je le dvema članoma posodil, da sta mogla letnino plačati. Pač pa je res, da je vodja nasprotne stranke svojim pristavšem sodec piva obljubil, ako se prvi občni zbor Bralnega društva njemu po volji obnese.

Ni res, da bi društvo imelo slabe liberalne časnike; pač pa ima skorej vse slovenske liste in

„Südsteirische Post“, med njimi tudi „Slovenec“. (Zgodilo se je poslednje pač post festum, kajti takrat, ko je bil omenjeni dopis tiskan, lista društvo še ni imelo. „Opravništvo Slovenca“).

Ni res, da bi kako osebo v društvo vpisali, čeravno je sama rekla, da ne bo pristopila.

Ni res, da so se liberalni časniki z zvijačo v društvo vpeljali; pač pa so se po društvenih pravilih morali sprejeti vsi listi, za katere je glasovala pri občnem zboru večina glasov.

Ni res, da bi moglo brezverstvo sedanjih članov koga od pristopa splasiti, ker Bralnega društva udje so vsi vsaj toliko verni, kakor pisatelj zgoraj imenovanega dopisa.

Sv. Jurij ob Taboru, dné 21. sept. 1890.

Za bralno društvo:

L. Apat,
t. j. tajnik.

V. Korun,
t. j. predsednik.

Dostavek vredništva: Čudno se umeva §. 19. Ta nas pač ne sili to pojasnilo sprejeti. Storili smo le, da se stvar pojasni tudi od nasprotne strani, kar pa ne ovrže dopisa z dné 10. t. m., marveč ga deloma spolni. Veseli nas od srca, „da so vsi društveni udje verni“, zato pričakujemo, da se bode v tem duhu tudi ravnalo, želeči društvu prav obilnega vspeha, rojakom pa lepega domačega miru.

Iz Ljutomera, 21. septembra. (Drugo šolsko poročilo.) Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru izdalo je tudi letos kakor lani: „Letno poročilo narodnih šol v ljutomerskem okraju o šolskem letu 1889/90“. To poročilo je po obliki in vsebini popolnoma podobno lanskemu. Od strani 1—22 se nahajajo v njem kratki sestavki, namenjeni otrokom in njih starišem tega okraja, namreč zgodovinski sestavek: „Verženski vojvode“ od g. župnika Lovra Janžekoviča; potem nadaljevanje iz lanskega poročila: „Zemljepisne črtice ljutomerskega okraja“ od g. Ivana Kryla, v katerih našteva župnije, šole, občine in kraje celega glavarstva. Ravno tako je tretji sestavek: „Nekaj o pridelovanji sočivja“ od evenskega nadučitelja gosp. Pušenjaka nadaljevanje iz lanskega poročila. Zadnji sestavek je: „Odlomek iz ljutomerske šolske kronike“ od nadučitelja g. Jožefa Horvata, v katerem pripoveduje početek in razvitek ljudskih šol v ljutomerski župniji. Od str. 22—52 priobčuje poročilo imenik okrajnega in vseh krajnih šolskih svetov, in imenik učiteljev in učencev celega ljutomerskega okraja. O tem oddelku je vaš dopisnik že lani svoje mnenje povedal, vendar to mnenje se ne vjema z mnenjem gospodov učiteljskega društva, ker se nanj letos ni noben ozir vzel. Učiteljsko društvo ima z izdavanjem tega poročila gotovo hvalevreden namen; učencem in starišem je to poročilo lepo darilo, vnetje za šolo se z njim jako širi in s primernimi sestavki se vzbuja ljubezen do domovine in do ožje domačije, samo korist obširnega imenika bržčas ni v nobenem razmerju z obilnimi troški, ki se morajo za tiskanje imenika platiti, zato bi bilo vsakako premišljevanja vredno, ako bi se v bodoče ta oddelk skrajšal ali morebiti celó opustil. Statistični pregled o obiskovanji šol, ki je bil tiskan na koncu lanskega poročila, je letos izostal, kar se gotovo bolj pogreša, kakor bi se celi imenik.

Kot dostavek, oziroma popravek o početku ljudske šole v Ljutomeru naj omenim, da so prvi učitelji bili mežnarji-ludimagistri; prvi znani ludimagister je bil Anton Raab l. 1717. Prvi učitelj (Schulmeister) se v matrikah imenuje Karol Knopf l. 1800; dalje je znan „Schulmeister“ Filip Moray l. 1804. in l. 1807. je za botra vpisan „Schullehrer“ Andrej Huber, katerega poročilo imenuje prvega učitelja.

Dnevne novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) ne manjka velikih simpatij. — Nikjer pa zadnji čas ni bilo tako bujne gibanja za-njo, kot na mali — a v ljubavi za domovino veliki litijski zemlji. Pred kratkim je namreč pristopila naši družbi tamošnja šmartniška vas kot pokroviteljica. Potem so poslale gospé in gospice, a tudi s cela priprostega naroda žene, družbi poučljivih knjig, naj je razdeli. In še niso hotele mirovati litijske gospé in gospice v svoji naklonjenosti do naše družbe. Pred nedavnim so nam namreč vročile gospé in gospice Tereza Svetec, Ljudmila Roblek, Milivoja Vončina in Kristina Demšar znesek 101 gld. s to prošnjo: naj se vpišejo v

družbo sv. Cirila in Metoda kot pokroviteljice, katere naj pri veliki skupščini zastopa vselej gospa Tereza Svetec, c. kr. notarja soproga v Litiji. Ko srčnim spoštovanjem beležimo te domoljubne čine, stavljamo vsem častito ženstvo iz Litije v sijajen vzgled ter domoljubno posnemo. Posebno pa pozdravljamo prvo ženo-pokroviteljico, gospo Svetčevo, po pravilih glasujočo pri velikih skupščinah družbe sv. Cirila in Metoda. — Isto tako naše družbe nadobujna mladina raznih poklicev nikoli ni hotela pozabiti. Akopram je večkrat sebi pritrgovala dotični donesek, darovala nam je vendar-le pogostoma že prav znatnih svot. Tako smo zadnjič prejeli od dunajskih „Slovenijanov“ ter kranjskih učiteljev, došlih na Dunaj v pouk za deška ročna dela, 10 gld. — velik znesek gledé tega, da se je v hipu nabral ta denar pri veseli družbi omenjenih mladih sinov naše domovine. Ta donesek pa nam je doposlal vseučiliščnik g. Franc Göstl.

(Premeščenja.) Profesor veroznanstva v Pazinu, g. Josip Križman, premeščen je na novo gimnazijo v Pulji; Janez Filzi iz Pazina v Koper; na gimnazijo v Beljaku Fran Schwenk iz II. državne gimnazije v Gradcu, in na obrtnijsko šolo Henrik Röver, arhitekt v Hajdi.

(Poskušnje učiteljske sposobnosti) za ljudske in meščanske šole se bodo pričele pred izpraševalno komisijo dné 10. novembra t. l. Kandidati in kandidatnje, ki se mislijo vdeležiti izpitov, naj pravočasno vložé svoje prošnje pri svojih okrajnih šolskih oblastvih, da jih bodo ta do dné 25. okt. mogla predložiti izpraševalni komisiji.

(Na c. kr. učiteljsku) se je vpisalo za tekoče šolsko leto na moškem oddelku 90 učencev, na vadnici 119; ženski oddelk šteje 83 kandidatnj, vadnica 133 učenk; in na oddelku za vrtnarice je 12 učenk.

(V Rudolfovem.) kakor se nam poroča, se bodo dné 24. septembra ob 6. uri zvečer razstavile tri izkopane rimske starine in bo gosp. Schulz, ki je kot spreten in vesten izkopovalec vodil kopanje, drage volje razjasnjeval občinstvu razstavljenе stvari, katere drugi dan odpelje seboj v Ljubljano.

(Občni zbor političnega društva „Sloge“) v Gorici vršil se je, kakor se nam poroča, večeraj, dné 22. septembra. Občnega zbora se je vdeležilo 86 članov. Zborovanje je bilo jako živahno. Pri volitvi predsednika dobil je g. dr. Ant. Gregorčič 53 glasov, g. dr. Jos. Tonkli pa 33. Nato so Tonklijevi prijatelji skoro vsi zapustili dvorano, tako da je pri volitvi odbora ostalo le 6 glasov za Tonklijev list. S 54 glasovi so bili izvoljeni potem naslednji gg. odborniki: Dr. Aleksij Rojic, zdravnik, posestnik in deželni poslanec v Gorici; Anton M. Obizzi, veleposestnik, zemljemerec in tiskar v Gorici; Valentin Kancler, posestnik in vpokojeni učitelj v Gorici; Anton Fon, posestnik in trgovec v Gorici; Franc Hmelak, veleposestnik in župan v Lokavcu, posestnik in trgovec v Gorici; Jos. Poljšak, župnik v Prvačini; Simon Gregorčič, posestnik in duhovnik na Gradišču; Franc Budal, posestnik in obč. starašina v St. Andrežu; Anton Klančič, veleposestnik in župan v Podgori. Namestniki: Filip Trpin, posestnik in župan v Sv. Križu; Alojzij Štrekelj, posestnik in podžupan v Komnu; Josip Mašera, vikar v St. Mavru; Nikolaj Kocijančič, župnik v Ročah; Franc Bavčar, posestnik, mizarski mojster in podžupan v Selu.

(Ministerski odlok.) Minister za bogočastje in nauk je z dné 2. septembra t. l., št. 2818, v soglasju z ministerstvom notranjih zadev zaukazal, da se ima poslednja volja vstanovnikova, vzlasti gledé na vstanovna pisma, povsod natančno izvrševati.

(Ugodno za maturante.) Pri c. kr. poštnih in brzojavnih uradih so se v zadnjem času, kakor se nam poroča, zboljšale razmere za praktikante, ki sedaj takoj pri svojem imenovanju dobijo adjutum v svoti 300 gld. Pri vedno večjem naraščanju poštnega in brzojavnega prometa in z njim združenem popolnjevanju uradniških služeb bo marsikak abiturijent našel za prvi začetek ugodno službo.

(Iz Tolmina): Kakor skoro povsodi, kazal se je letos tudi pri nas božji blagoslov po vrtilih, polji in logih. Z veseljem je gledal kmetič na bogato obloženo sadno drevje, z veseljem gledal na lepo polje, kjer mu je obetala koruza hvaležno povrniti trud njegovih rok. Toda, kakor mnoge slovenske kraje, obiskala je grozna nevihta tudi Tolminsko. Drevoredi ob sprehajališčih leže po tleh, kakor po-

košana trava, po vrtilih in polji ne vidiš več sadosnega drevja, palo je s sadom vred ob tla. Koruza, ki je letos tako lepo kazala, je vsa na tleh. Na Bukovem je bila zajedno tudi kakor pest debela toča, kar je seveda še bolj pomnožilo kmetičevo gorje. Kako grozna je bila ta naravna sila pri nas, razvidi se lahko iz tega, da je v Rutih vlomila v hišo ter vzdignila strop in streho kvišku. Koliko let bo minilo, predno bo zopet toliko in takega sadnega drevja po poljih in vrtilih!

(Premena tvrde.) Doslej vknjižena tvrška Ferdinand Plautz, specerijska trgovina v Ljubljani, je pri deželnem kot trgovskem sodišči izbrisana in mestu nje vknjižena gospa Marija Plautz, poroj. Peterka, pokojnega soproga.

(Shranjeni depozitni denarji) pri c. kr. okr. sodišči v Kočevji propadejo, ako se dotičniki tekom jednega leta, šest mesecev in treh dnij ne priglasijo, ker so že v depozitnem varstvu od l. 1859.

(„Slovenskega Pravnika“) 9. številka je ravnokar izšla z naslednjo vsebino: 1. Dr. F.: Nekoliko o objektivnem postopanju v tiskovnih rečeh. — 2. F. G.: O davčni kazni za prikritje najemščine. — 3. X.: Vkupnost v javnem in zasebnem pravu. — 4. Dr. Majaron: K slovenski pravni terminologiji. — 5. Iz pravosodne prakse. — 6. Književna poročila. — 7. Drobne vesti.

(Brunski „Hlas“) priobčil je v zadnji številki posnetek naših člankov o „Nemških naselbinah na Ruskem“ in pravi konci tega posnetka: „Ta temeljita vsebina ‚Slovenčevih‘ razprav zasluži pozornost čitateljevo. Slovanski živelj pred nobenim drugim ni v taki nevarnosti, kakor pred nemškim, bodisi že ruski, avstrijski, turški Slovan itd. Slovanski narod je sicer najštevilnejši na svetu med narodi, toda to število ga ne bode rešilo pred nemško povodnijo, ako vedno tako nebrižno zrè na to, kako se dvigajo valovi nemškega toka in preko svojih bregov preplavljajo slovanske pokrajine. Konečno še dostavljamo, da istotako kakor na Ruskem (deloma i v Bosni in Ercegovini) pojavljajo se posledice nemškega ‚navala na iztok‘ tudi na Rumunsko (v Dobruži). Rumunski listi tožijo, toda brezvspešno — vlada je v tem oziru popolnoma mlačna, morda zaradi tega, ker na rumunskem prestolu sedi — Hohenzollerovec“.

(Povozil) je sinoči ob 7. uri na cesti za Gradom tik Orelovega vrta neznan hlapec neko slabotno ženico — menda je ni videl — ki je obležala sredi ceste. Vojaki deželne brambe so jo spravili s pota. Ženi, ki je menda doma iz Kurje vasi, ste povoženi obe nogi.

Raznoterosti.

— Veliki Dunaj. Ko bode Dunaj združen s predkraji, imel bo v vseh devetnajstih okrajih 27.337 hiš. Novi XI. okraj šteje 1116 hiš, XII. okraj 1660, XIII. okraj 2883, XIV. okraj 886, XV. okraj 704, XVI. okraj 1835, XVII. okraj 1768,

XVIII. okraj 1697 in XIX. okraj 1905 hiš. Ti okraji štejejo torej 14.454 hiš. Največ hiš ima XIII. okraj, ta bo tudi največji dunajski okraj.

— Morski volk. Z Reke se poroča: V bakerskem zalivu so 17. t. m. zopet vjeli morskega volka, kateri je dolg štiri metre. Sedemnajst ribičev ga je prineslo na Reko. Mož, ki ga je bil vjel, dobil je za nagrado sto goldinarjev.

— Kolombov spomenik v Novem Jorku. Italjani v Novem Jorku nameravajo v tem mestu postaviti spomenik Kolumbu. Spomenik bode 75 čevljev visok. Na 15 čevljev visokem četveroogelniku, stal bode visok steber od italijanskega granita. Vrh stebra bo stala Kolumbova soha, nad njim pa se bode dvigal genij, ki bode držal v rokah zemljevid. Spomenik bo odkrit 12. oktobra 1892. l.

— Angleški vojak ne bode smel v prihodnje nič več dolgo delati, da ne bi bil kažujen. Vsled višjega ukaza se mu mora vsakdanja meza znižati na dva pence, z ostalim denarjem pa plačevati njegov dolg.

Telegrami.

Dunaj, 22. septembra. Cesar Viljem pride dne 1. oktobra na Dunaj, kjer ga bodo slovesno sprejeli Nj. Veličastvo in nadvojvode, zapovedujoči general, cesarski namestnik, policijski predsednik in dunajski župan. S kolodvora se odpeljeta cesarja v dvorno palačo in od tam okoli poldne v Schönbrunn. Ob treh popoldne se odpeljeta na lov. Dne 8. oktobra se povrne nemški cesar na Nemško in sicer ne čez Dunaj.

Dunaj, 23. septembra. Cesar je potrdil odpust galicijskega deželnega maršala grofa Tarnovskega ter imenoval na njegovo mesto kneza Sanguszka. Deželni poslanec dr. Schumacher je imenovan za solnograškega deželnega glavarja, Rhomberg pa za deželnega glavarja predarelskega. V Zgornjem Avstrijskem, Štajarskem, Moravskem, Šleziji so prejšnji deželni glavarji.

Opava, 23. septembra. V premogovih rovih pri Dombravi so pričeli delavci štrajkovati. 2000 je odreklo delo ter se napotilo ob železnični progi proti Ostravi. Dosedaj niso še kalili miru. Vojaki odidejo v premogove rove.

Budimpešta, 22. septembra. Zadnje dni pojavlja hripa v glavnem mestu, kakor tudi tu pa tam po kmetih.

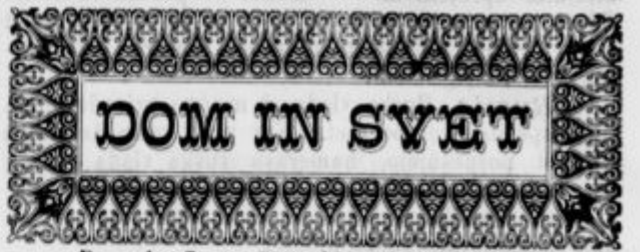
Berolin, 22. septembra. Vsled višjega ukaza je prepovedano žensko ponočno delo po kraljevih tovarnah v Špandavi.

Berolin, 23. septembra. „Nordd. Ztg.“ zagotavlja, da sta imela Kalnoky in Caprivi za vojaških vaj v Šleziji priložnost neprisiljeno pogovoriti se. Kalnokyja je sprejel nemški cesar v jednourni avdijenci. Rohnstonški shod je napravil v vseh krogih najboljši vtis.

Marseille, 22. septembra. Nasip kanala v Marseillu se je sesul. Mallemortska okolica

je poplavljen; škoda je velika. Danes zjutraj je bil silen vihar v Marseillu, ki je podiral hiše ter povzročil povodenj. Dve osebi ste utonili.

Masauah, 22. septembra. Kolera, ki tukaj razgraja, pokazala se je tudi med vojaki.

„Dom in Svet“ štev. 9 je ravnokar izšel z naslednjo vsebino: Ivan Mažuranič. (Slika.) — Krški zmaj. (Po narodni pravljici zložil A. H.) — Luka Vrbec. (Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Spisal Podgoričan.) — Na grobéh. (Povest. Napisal Vladiboj.) — Tinček iz Bosne. (Šaljiv obraz. Spisal A. Sušnik.) — Za idealom. (Slika iz naroda. Spisal Slavoljub Dobrávec.) — Adam Mickiewicz. (Priobčil Vladiboj.) — Dolnelužičanka v praznji obleki. (Slika.) — Na tuji zemlji. (Slavin.) — Črtice o rokovanjatih. (Spisal Jos. Benkovič.) — Ivan Mažuranič, pesnik in ban hrvatski. (Spisal J. D.) — Nekaj porabnih mislij o slovenščini v govoru in v pisavi. (Piše F. S. Lekše.) — Schopenhauer. (Slika iz novejše modroslovne in kulturne zgodovine. Spisal dr. Fr. L.) — Čutno predstavljanje pa mišljenje in zakoni mišljenja. (Modroslovna razprava. Piše dr. Ivan Svetina.) — Slovstvo. — Raznoterosti.

Umrli so:

19. septembra. Ivan Vrankar, hlapčev sin, 1 mesec, Kozlejske ulice 26, slabost.

20. septembra. Ivan Petrič, sprevodnik, 37 let, Resljeva cesta 23, pljučnica.

V bolnišnici:

18. septembra. Tomaž Troha, gostač, 65 let, pljučni edem.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v milij
opazovanja		razkoma v mm	topiloma po Celziju			
22	7. u. zjut.	741.7	9.6	sl. zap.	oblačno	
	2. u. pop.	740.8	21.4	jzpad	del. jasno	0.00
	9. u. zveč.	741.2	15.6	"	jasno	
Srednja temperatura 15.5°, za 1.7° nad normalom						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

23. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	57	gl.	90	kr.
Srebrna " 5 1/2 " " 100 " " 16%	88	"	45	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	106	"	85	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	95	"
Akcije avstr.-ogerske banke	963	"	—	"
Kreditne akcije	307	"	75	"
London	112	"	10	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	8	"	90 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	36	"
Nemške marke	55	"	05	"

OLJNATE BARVE

kositarskih pušicah po pol in jeden kilo priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.

DUNAJSKE RAZSTAVNE SREČKE à 1 gl. Le malo jih je še!

Zadnji mesec

Glavni dobitnik 50.000 gld. vrednosti

11 srečk 10 gld.
6 srečk 5 gl. 50 kr.

Srečke po 1 gld. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani.

(6)